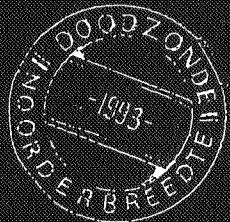

Doodzonde

Landschap Noord-Nederland ernstig aangetast

Willem Foorthuis

Nationaal, zelfs internationaal, geniet het kultuurlandschap van Noord-Nederland aanzien door de uitstraling van rust en ruimte, de samenhang tussen dorpen en buitengebied en een duidelijke waardevolle historische identiteit.

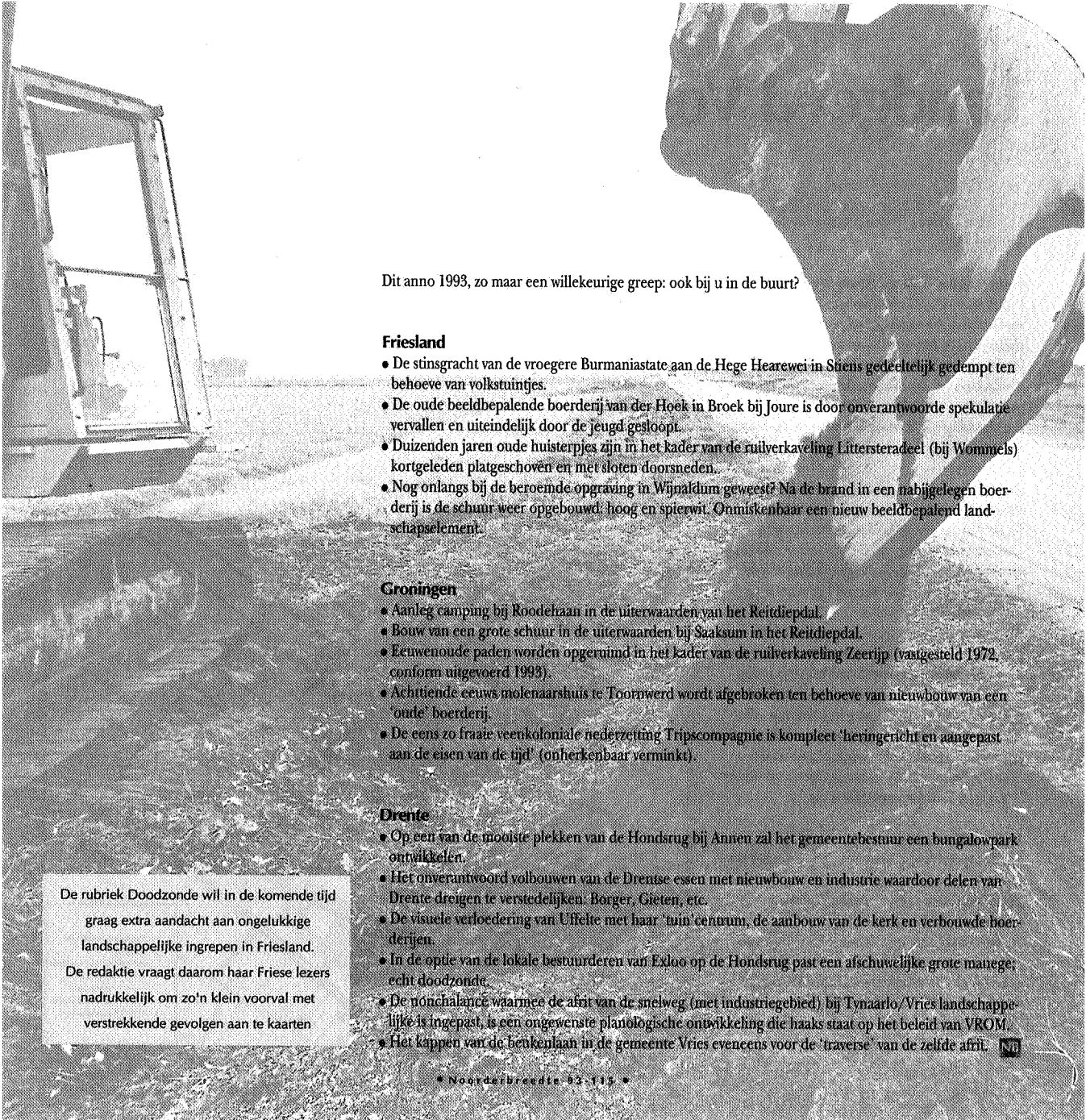
Deze onbetwistbare voorsprong op de rest van verstedelijkte Nederland dreigt echter in snel tempo te verdwijnen. Vooral de laatste decennia voltrekt zich een ramp in ons landschap waarbij de erfenis van onze voorouders genadeloos wordt opgeofferd aan een ondoordachte suburbanisatie en een zich zelf overschatend moderniseringsdenken. Hoewel wij kerken, adelijke huizen en molens bewaren en vaak zorgvuldig restaureren, is het omliggende landschap vogelvrij en aan een snelle erosie onderhevig. Hele dorpsgezichten verdwijnen achter nieuwbouw met 'schaamgroen', oude wegen en andere waardevolle kultuurcomponenten worden 'gemoderniseerd', terwijl ruitverkavelingen gewoon worden uitgevoerd volgens de landinrichtingsideologie van 20 jaar terug.

Verantwoordelijkheid

Wie is verantwoordelijk voor een verantwoord beheer van de laatste resten van onze eeuwenoude platelandscultuur? De provincies ontwijken hun verantwoordelijkheid, bang als zij zijn voor het verwijt van de gemeenten dat zij de gemeentelijke autonomie aantasten. De gemeenten op hun beurt zijn vaak onkundig en schuiven de verantwoordelijkheid graag door naar provincie en rijk. Beheersinstellingen als It Fryske Gea of Het Drentse Landschap richten zich vooral op het natuurbeheer, terwijl milieuraden het vaak te druk hebben met het grijze milieu. En tenslotte laten ook culturele instellingen als de Groninger Kerken het vaak afweten omdat zij zich vooral richten op *af/zonderlijke* elementen en vaak geen oog hebben voor de landschappelijke samenhang.

Met andere woorden: er is niemand in Noord-Nederland die zich van zijn verantwoordelijkheid bewust is en duidelijke randvoorwaarden opstelt waarbinnen nieuwe ontwikkelingen moeten plaatsvinden. Binnen afzienbare tijd dreigt ook ons veelgeprezen en gevarieerde kultuurlandschap te verschalen tot een monotone achtertuin van verstedelijkte Nederland.

In de generaties na ons zullen harde verwijten te horen zijn. Wie is verantwoordelijk voor deze kultur-historische ramp?

Dit anno 1993, zo maar een willekeurige greep: ook bij u in de buurt?

Friesland

- De stinsgracht van de vroegere Burmaniastate aan de Hege Hearewei in Stiens gedeeltelijk gedempt ten behoeve van volkstuintjes.
- De oude beeldbepalende boerderij van der Hoek in Broek bij Joure is door onverantwoorde spekulatie vervallen en uiteindelijk door de jeugd gesloopt.
- Duizenden jaren oude huisterpjes zijn in het kader van de ruilverkaveling Littersteradeel (bij Wommels) kortgeleden platgeschoven en met sloten doorsneden.
- Nog onlangs bij de beroemde opgraving in Wijnaldum geweest? Na de brand in een nabijgelegen boerderij is de schuur weer opgebouwd, hoog en spierwit. Onmiskenbaar een nieuw beeldbepalend landschapselement.

Groningen

- Aanleg camping bij Roodesjaan in de uiterwaarden van het Reitdiepdal.
- Bouw van een grote schuur in de uiterwaarden bij Saaksum in het Reitdiepdal.
- Eeuwenoude paden worden opgeruimd in het kader van de ruilverkaveling Zeerijp (vastgesteld 1972, conform uitgevoerd 1993).
- Achttiende eeuws molenaarshuis te Toornwerd wordt afgebroken ten behoeve van nieuwbouw van een 'oude' boerderij.
- De eens zo fraaie veenkoloniale nederzetting Tripscompagnie is compleet 'heringericht en aangepast aan de eisen van de tijd' (onherkenbaar verminkt).

Drente

- Op een van de mooiste plekken van de Hondsrug bij Annen zal het gemeentebestuur een bungalowpark ontwikkelen.
- Het onverantwoord volbouwen van de Drentse essen met nieuwbouw en industrie waardoor delen van Drente dreigen te verdwijnen: Borger, Gieten, etc.
- De visuele verloedering van Uffelte met haar 'tuin'centrum, de aanbouw van de kerk en verbouwde boerderijen.
- In de opinie van de lokale bestuurderen van Exloo op de Hondsrug past een afschuwelijke grote manege; echt doodzonde.
- De nonchalance waar mee de afdit van de snelweg (met industriegebied) bij Tynaarlo/Vries landschappelijk is ingepast, is een ongewenste planologische omwilleketing die haaks staat op het beleid van VROM.
- Het kappen van de beukenlaan in de gemeente Vries eveneens voor de 'traverse' van de zelfde afdit. **ND**

De rubriek Doodzonde wil in de komende tijd graag extra aandacht aan ongelukkige landschappelijke ingrepen in Friesland. De redactie vraagt daarom haar Friese lezers nadrukkelijk om zo'n klein voorval met verstrekende gevolgen aan te kaarten